

महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध प्रकल्पांच्या भूसंपादनासाठी आवश्यक असणारा निधी हुडको व इतर वित्तीय संस्थांमार्फत उपलब्ध करून देणेस मान्यता मिळण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : खाक्षेस-२०२२/प्र.क्र.३५७/रस्ते-८,
मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२
दिनांक : ०२ डिसेंबर, २०२२

प्रस्तावना

महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक ०६.०९.२०२१ च्या प्रत्येकी स्वतंत्र शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळास खालील प्रकल्पासाठी “अंमलबजावणी संस्था” म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.

१. पुणे शहराभोवतालचा चक्राकार वळण मार्ग (Ring Road) बांधण्याचा प्रकल्प (पश्चिम आणि पूर्व)
२. ग्रीनफिल्ड कोकण द्रुतगती महामार्ग (Green Field Konkan Expressway) प्रकल्प.
३. वर्सोवा विरार सागरी मार्ग प्रकल्प
४. रायगड जिल्ह्यातील रेवस ते सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील रेडी सागरी महामार्ग प्रकल्प.
५. विरार ते अलिबाग बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिका (MMC) प्रकल्प.
६. जालना ते नांदेड द्रुतगती महामार्ग प्रकल्प.

०२. दि. ६ सप्टेंबर २०२१ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार वरील सर्व प्रकल्पांसाठी आवश्यक सवलत करारनामा साक्षांकीत करणे तसेच प्रकल्पासाठी लागणारी भूसंपादन, बांधकाम कालावधीतील (IDC) कर्जावरील व्याज, सेवावाहिन्या हस्तांतरण हा सर्व खर्च राज्य शासनाकडून उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

०३. उपरोक्त प्रकल्पांपैकी विरार ते अलिबाग बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिका प्रकल्पासाठी (MMC) - रु. २२,२२३.०० कोटी, पुणे रिंग रोडसाठी - रु. १०,५२०.०० कोटी आणि जालना ते नांदेड द्रुतगती महामार्गासाठी - रु. २,८८६.०० कोटी अशी प्रारंभिक एकूण भूसंपादनासाठी एकूण रक्कम रु.३५,६२९.०० कोटी इतकी लागणार आहे. सदर रक्कमेत वार्षिक दरवाढ आणि इतर कारणांमुळे रक्कमेत वाढ होऊ शकते. सदर प्रकल्पांसाठी ८०% जमीन उपलब्ध झाल्याशिवाय प्रकल्प सुरु करता येणार नाहीत. त्यामुळे सदरची रक्कम भूसंपादनाकामी आगाऊ लागणार आहे.

०४. सदर प्रकल्पाच्या भूसंपादनासाठी लागणारा निधी महामंडळाने हुडको व इतर वित्तीय संस्था मार्फत कर्ज / कर्जरोखीमार्फत उभारण्यास तयारी दर्शविली आहे. त्यामुळे सध्या शासनास अर्थसंकल्पीय तरतुदीतून इतक्या मोठ्या प्रमाणावर आगाऊ एकरकमी निधी उपलब्ध करून देण्याची गरज लागणार नाही. सदर कर्ज १५ वर्षांच्या कालावधीसाठी देय असल्याने याचा निश्चितपणे महाराष्ट्र शासनास फायदा होईल. राज्यातील विविध रस्ते प्रकल्पांच्या बांधकामासाठी महाराष्ट्र शासन “हायब्रीड अन्युइटी मॉडेल” (HAM) अंतर्गत अशी योजना यापूर्वीपासून राबवत आहे. त्यानुसार उपलब्ध संसाधने इतर महत्त्वाच्या आणि महत्वाकांक्षी

प्रकल्पांसाठी वापरली जाऊ शकतात. यामुळे संसाधनांच्या प्रवाहावर कमीत कमी परिणाम होऊन सर्व पायाभूत प्रकल्प लवकरात-लवकर सुरु होण्यास मदत होईल. हे प्रकल्प राबविणे अपरिहार्य आहे. असे प्रकल्प विलंबाने अमलबजावणीस घेतल्यास त्यांच्या किंमतीत उत्तरोत्तर मोठी वाढ होण्याची शक्यता असते.

त्याअनुषंगाने महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध प्रकल्पांच्या भूसंपादनासाठी आवश्यक असणारा निधी हुडको व इतर वित्तीय संस्थांमार्फत उपलब्ध करून देणेस मान्यता मिळण्याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मंत्रीमंडळाच्या दि. १७.११.२०२२ रोजीच्या बैठकीमध्ये दिलेल्या मान्यतेनुसार खालीलप्रमाणे मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे :-

१. अ) विरार ते अलिबाग बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिका प्रकल्प (MMC), पुणे शहराभोवतालचा चक्राकार वळण मार्ग (Ring Road) बांधण्याचा प्रकल्प व जालना ते नांदेड द्रुतगती महामार्ग या प्रकल्पांच्या भूसंपादनासाठी आवश्यक निधी हुडको व इतर वित्तीय संस्थांमार्फत मुदती कर्जाद्वारे उभारण्यास मान्यता देण्यात आली. त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे:-

अ. क्र.	प्रकल्पाचे नाव	रक्कम (कोटीत)
१.	विरार ते अलिबाग बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिका प्रकल्प (MMC)	रु. २२,२२३.०० कोटी
२.	पुणे शहराभोवतालचा चक्राकार वळण मार्ग (Ring Road) बांधण्याचा प्रकल्प	रु. १०,५२०.०० कोटी
३.	जालना ते नांदेड द्रुतगती महामार्ग	रु. २,८८६.०० कोटी
एकूण रक्कम		रु.३५,६२९.०० कोटी

१. भूसंपादनासाठी एकूण रु.३५,६२९.०० कोटी इतकी रक्कम महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळास कर्जरूपाने उभारण्यास मंजूरी देण्यात आली.
२. त्यासाठी लागणारी शासन हमी व इतर बाबींसाठी महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाने शासनास प्रस्ताव सादर करणे आवश्यक राहील.
३. त्यासाठी स्वतंत्र लेखाशीर्ष उपलब्ध करून देण्यात येईल.
४. भूसंपादनासाठी उभारणी केलेली रक्कम कमी पडल्यास उर्वरित रक्कम शासनाकडून अर्थसंकल्पात तरतुद करण्यात येईल.
५. महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाकडील भूखंडाच्या विक्रीतून येणारी रक्कमही कर्जाच्या परतफेडीसाठी वापरण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
६. अधिकाअधिक अतिरीक्त चटई क्षेत्राच्या अधिमूल्याच्या अनुषंगाने विशेष बाब म्हणून महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास सूट देणेबाबत नगरविकास विभागाने कार्यवाही करावी.

ब) हुडकोने त्यांचे पत्र क्र. H/ MRO/ MSRDC/२१४५९/२०२१/१७, दि.०४.०२.२०२२ नुसार पुणे रिंग रोड (पश्चिम) प्रकल्पाच्या भूसंपादनासाठी रु.३५००.०० कोटी मुदती कर्ज (Term Loan) मंजूर केले आहे. सदर कर्ज घेण्यास शासन मान्यता देण्यात आली.

क) म.रा.र.वि.महामंडळास जालना ते नांदेड द्रुतगती महामार्ग प्रकल्पाच्या भूसंपादनासाठी हुडकोने त्यांचे पत्र क्र. H/ MRO/ MSRDC-JNEC/२१४९४/२०२२/२८६, दि.०४.१०.२०२२ द्वारे कर्ज रक्कम रु. २१४०.०० कोटी मुदती कर्ज (Term Loan) मंजूर केले आहे. सदर कर्ज घेण्यास शासन मान्यता देण्यात आली.

छ) या प्रकल्पांसाठी हुडकोने मंजूर केलेल्या मुदती कर्जाच्या अटी- शर्ती खालीलप्रमाणे आहेत:

१. i) **पुणे रिंग रोड (पश्चिम) -**

एकूण मंजूर रक्कम रु.३५००.०० कोटी इतकी असून व्याजदर खालीलप्रमाणे -

a. **तिमाही परतफेड**

एका वर्षाच्या निश्चित (Fixed) मुदतीकरिता ८.०६% किंवा तीन वर्षाच्या निश्चित (Fixed) मुदतीकरिता ८.२६%

b. **मासिक परतफेड**

एका वर्षाच्या निश्चित (Fixed) मुदतीकरिता ८.००% किंवा तीन वर्षाच्या निश्चित (Fixed) मुदतीकरिता ८.२०%

ii) **जालना - नांदेड द्रुतगती महामार्ग प्रकल्प -**

एकूण मंजूर रक्कम रु.२१४०.०० कोटी इतकी असून व्याजदर खालीलप्रमाणे -

a. **तिमाही परतफेड**

एका वर्षाच्या निश्चित (Fixed) मुदतीकरिता ८.९२% किंवा तीन वर्षाच्या निश्चित (Fixed) मुदतीकरिता ९.१७%

उपरोक्त व्याजदर हे सुचक व्याजदर असून सदर व्याजदर कर्ज वितरणच्या तारखेला अस्तित्वात असलेल्या व्याजदराप्रमाणे असतील.

२. सदर मुदती कर्जाचा कालावधी १५ वर्षाचा असेल.

३. कर्जवसुलीचा अधिस्थगन कालावधी २ वर्षासाठी असेल तदनंतर सदर कर्ज व कर्जावरील व्याज परतफेड करण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाचे अंतर्गत जमा झालेल्या रक्कमेतून करण्यात येईल. या रकमेमध्ये तूट (Short fall) आल्यास अशी कमी पडलेली रक्कम शासन अनुदानाद्वारे उपलब्ध करून देण्यात येईल.

४. सदर कर्जासाठी स्वंत्र एस्क्रो खाते उघडण्यात येईल.

५. हुडकोकडून मंजूर झालेल्या कर्जाव्यतिरिक्त, भूसंपादनासाठी लागणारा निधी शासनामार्फत देण्यात येईल.
६. हुडकोकडून मंजूर झालेल्या कर्जाचा पहिला हप्ता कर्जाच्या करारनाम्यानंतर ८ महिन्यांच्या आत उचलण्यात यावा.
७. हुडकोकडून प्रस्तावित प्रकल्प कर्जाच्या मंजूरीसाठी आणि स्विकृतीसाठी शासन स्तरावर ठराव करण्यात येतील.
८. हमीपत्र आणि घोषणापत्रानुसार अटी-शर्ती लागू राहतील.
९. हुडकोच्या दिनांक ०४.०२.२०२२ व दिनांक ०४.१०.२०२२ रोजीच्या मुदती कर्जाच्या मंजूरी पत्रात दिलेल्या अटी-शर्तीना शासन मान्यता देण्यात आली.
१०. मुदत कर्जाच्या परतफेडीस २ वर्षाची स्थगिती असेल. या २ वर्षात कर्जावरील तिमाही व्याज देय असलेली रक्कम खालीलप्रमाणे आहे -
सध्याचे व्याज दर - ९.१७%

कर्जाची उचल दिनांक - १ जानेवारी २०२३

कर्जाची रक्कम सन २०२२-२०२३ पर्यंत

- १) पुणे रिंग रोड - रु. ३,५००.०० कोटी
- २) जालना-नांदेड द्रुतगती महामार्ग - रु. १,०००.०० कोटी

तिमाही	रक्कम (रु. कोटीत)	
१-Jan-२३	३१-Mar-२३	९०३.९६
१-Apr-२३	३०-Jun-२३	९०३.९६
१-Jul-२३	३०-Sep-२३	९०३.९६
१-Oct-२३	३१-Dec-२३	९०३.९६
१-Jan-२४	३१-Mar-२४	९०३.९६
१-Apr-२४	३०-Jun-२४	९०३.९६
१-Jul-२४	३०-Sep-२४	९०३.९६
१-Oct-२४	३१-Dec-२४	९०३.९६
Total Amount		८२५.३०

वरील व्याजाची रक्कम शासना मार्फत शासन अनुदानाद्वारे उपलब्ध करून देण्यात येईल. वरील कर्ज परतफेडीसाठीही शासन अनुदान म्हणून उपलब्ध करून देईल.

११. महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाला भूसंपादनासाठी लागणारा निधी रु. ३५,६२९.०० कोटी इतका लागणार असून त्यापैकी हुडकोकडून रु. ५,६४०.०० कोटी इतका निधी उभारण्यात येणार आहे. त्यासाठी वरीलप्रमाणे हुडकोकडून कर्जासाठी नमूद केलेल्या अटी व शर्तीवर सदर कर्ज घेण्यास मान्यता देण्यात आली. उर्वरित

निधी हा आवश्यकतेनुसार वित्तीय संस्थांकडून उभारण्यात येईल त्यासाठी त्या वित्तीय संस्थांचे अटी व शर्तीप्रमाणे शासनाची मान्यता घेण्यात यावी.

१२. या प्रकल्पासाठी लागणारा कोणताही करार जसे की, वित्तीय करार व इतर करारांवर लागणारा मुद्रांक शुल्कमध्ये सुट देण्यास मान्यता देण्यात आली.

२. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २७५(अ)/२०२२ व्यय-११, दिनांक ०९.११.२०२२ व त्या विभागाच्या सहमतीने, नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २४२/२०२२ नियोजन-१४३३, दिनांक १६.११.२०२२ व त्या विभागाच्या सहमतीने, नगर विकास विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ७०/२०२२ नवि-१२, दिनांक १०.११.२०२२ व त्या विभागाच्या सहमतीने व महसूल व वन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक १०/म-१(घो)/२०२२ दिनांक १५.११.२०२२ व त्या विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२२१२०२१७१९३६१९१८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डिं. बी. विभुते)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत -

- १) मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.उप मुख्यमंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा.मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून), मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा.मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) व नगर विकास, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा / विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
- ७) सर्व विधानसभा सदस्य / विधानपरिषद सदस्य.
- ८) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
- ९) अपर मुख्य सचिव (वित्त विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १०) अपर मुख्य सचिव (नियोजन विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- ११) अपर मुख्य सचिव (सा.बां.), मंत्रालय, मुंबई
- १२) प्रधान सचिव (महसूल व वन विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १३) प्रधान सचिव (विधि व न्याय विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १४) प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १५) सचिव (रस्ते), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १६) सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १७) उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, म.रा.र.वि. महामंडळ, वांग्रे, मुंबई-५०
- १८) सर्व मंत्रालयीन विभाग
- १९) निवड नस्ती (रस्ते-८), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.